

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЛИЛИЋ И ДРУГИ ПРОТИВ СРБИЈЕ

(Представке бр. 16857/19 и 43001/19)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

14. јануар 2021. године

Ова пресуда је коначна, али може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Лилић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Одбора у саставу:

Carlo Ranzoni, *председник,*

Branko Lubarda, Pauliine Koskelo, *судије,*

и Liv Tigerstedt, *вршилац дужности секретара Одељења,*

После већања на затвореној седници 3. децембра 2020. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је покренут на основу две представке које су поднете Суду против Републике Србије 15. марта 2019. и 24. јула 2019. године, у складу са чланом 34. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција).
2. Подносиоце представки је заступао господин Р. Којић, адвокат из Београда.
3. Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) је обавештена о представкама 18. јуна 2020. године.

ЧИЊЕНИЦЕ

4. Списак подносилаца представки и релевантни детаљи у вези са представкама наведени су у приложеној табели.
5. Подносиоци представки су се притуживали на неизвршење домаћих одлука усвојених против друштвеног/државног предузећа.

ПРАВО

I. СПАЈАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

6. Имајући у виду сличност предмета наведених представки, Суд сматра да је примерено да их испита заједно и да донесе јединствену пресуду.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1 ПРОТОКОЛА БРОЈ 1

7. Подносиоци представке су се жалили на неизвршење одлука усвојених пред домаћим судовима у њихову корист. Ослањали су се, изричито или суштински, на члан 6. став 1. Конвенције и члан 1. Протокола број 1, који гласе као што следи:

Члан 6. став 1.

„Приликом одлучивања о грађанским правима и обавезама лица... свако има право на правичну... јавну расправу... од [стране]... суда...”

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко или правно лице има право на мирно уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује такве законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине, у складу са општим интересом или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.”

8. Суд понавља да извршење пресуде, коју било који суд донесе, мора бити сматрано саставним делом „јавне расправе” у смислу члана 6. Суд такође указује на своју судску праксу, која се односи на неизвршење или одложено извршење коначних домаћих пресуда (видети *Хорнсби против Грчке*, бр. 18357/91, став 40, Извештаји о пресудама и одлукама 1997-II).

9. У водећем предмету *Р. Качанор и други против Србије*, бр. 2269/06 и још 5 других, 15. јануара 2008. године, Суд је утврдио повреду у погледу околности које су сличне онима које постоје у овом конкретном случају.

10. Суд даље напомиње да одлуке у вези са овим представкама захтевају предузимање посебних мера. Суд стога сматра да се предметне одлуке односе на „имовину” у смислу члана 1. Протокола број 1.

11. Након разматрања целокупног материјала који му је достављен, Суд није установио ниједну чињеницу, нити аргумент, који би могао да га убеди да усвоји други закључак у погледу прихватљивости и основаности ових притужби. Значајно је напоменути да је Суд приметио Владин аргумент да је дужина периода неизвршења која се разматра у овом случају била разумна с обзиром на сложеност стечајног поступка против привредног друштва – дужника. Суд, међутим, понавља да је у оваквим случајевима усвајао став да је период до једне године неизвршења коначне домаће одлуке у складу са захтевима Конвенције (видети *Бугарић против Србије* (одл.), број 39694/10, 6. децембар 2016. године). Суд је до сада, по правилу, установљивао кршење кад год је тај период био дужи од једне године (видети, између многих других релевантних предмета, *Црнишанин и други против Србије*, бр. 35835/05 и 3 других, § 124, 13. јануар 2009. године, у коме је релевантни период био између једне године и пет месеци и четири године и осам месеци), без обзира на то да ли се коначна домаћа одлука о којој је реч спроводила путем извршног или стечајног поступка (видети, на пример, предмет *Р. Качанор и други*, горе цитиран, став 115). Суд сматра да у овом случају нема разлога да се одступи од такве судске праксе. Требало би додати, међутим, да би Суд могао прихватити много дужи временски оквир за извршење, ако се Тужена држава одлучи за свеобухватно решење овог питања (видети *Муховић и други против Босне и Херцеговине* (одл.), бр. 40841/13 и 12 других, ставови 29–34, 15. септембар 2020.). Имајући у виду своју судску праксу о овој теми, Суд сматра да у овом случају власти нису уложиле све неопходне напоре, како би у потпуности и благовремено спровеле своје одлуке у корист подносилаца представке.

12. Стога су ове притужбе прихватљиве и откривају кршење члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1.

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

13. Члан 41. Конвенције гласи:

„Када Суд утврди кршење Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.”

14. С обзиром на документацију у свом поседу и своју судску праксу (видети, нарочито, предмет *P. Качатор и други против Србије*, горе цитиран, као и *Станковић против Србије* (одл.), бр. 41285/19, 19. децембар 2019. године), Суд сматра разумним да се доделе износи наведени у приложеној табели. Иако је подносиоце представке заступао адвокат, у овом случају не постоји накнада за трошкове и издатке, јер адвокат подносилаца представке није обавестио Суд да су разматране домаће одлуке делимично извршене (12–17%) у погледу шест подносилаца представке (Предраг Лилић, Мирко Марковић, Милорад Ђорђевић, Зоран Коцевски, Радмила Умићевић и Драган Вечериновић) у 2018. години. Суд је ту чињеницу сазнао искључиво из владиних запажања. Није дато објашњење за наведени пропуст. С тим у вези, узимајући у обзир дужност Суда да испита наводе о кршењу људских права, Суд понавља да адвокати морају да схвате да имају обавезу да демонстрирају висок ниво професионалне разборитости и смислене сарадње са Судом, штедећи га неоснованих притужби, те да пре покретања поступка и након тога морају марљиво да се распитају о свим детаљима случаја, педантно се придржавајући свих релевантних правила поступка, и да подстичу своје клијенте да чине исто (видети *Стеванчевић против Босне и Херцеговине* (одл.), бр. 67618/09, ст. 29, 10. јануар 2017. године).

15. Суд даље напомиње да Тужена држава има обавезу да исплати сваки неотплаћени дуг утврђен пресудом из сопствених средстава.

16. Суд сматра да је прикладно да затезна каматна стопа буде заснована на граничној активној каматној стопи Европске централне банке, којој треба додати три процентна поена.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да се споје представке;

2. *Проглашава* представке прихватљивим;

3. *Сматра* да су ове представке обелоданиле кршење члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 у погледу неизвршења домаћих одлука усвојених против друштвеног/државног предузећа;

4. *Сматра* да Тужена држава мора у року од три месеца да обезбеди извршење правноснажних домаћих одлука из приложене табеле, и то плаћањем свих неизмирених дугова утврђених пресудом из сопствених средстава;

5. *Сматра*

(а) да Тужена држава мора подносиоцима представке да исплати износе који су наведени у приложеној табели у року од три месеца и да тај износ мора бити претворен у валуту Тужене државе по курсу који је важио на дан намирења;

(б) да од истека наведена три месеца до измирења, камата на горе наведене износе биће платива по стопи која је једнака граничној активној каматној стопи Европске централне банке током периода неиспуњавања обавеза, плус три процентна поена;

6. *Одбацује* остале захтеве подносилаца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаном облику 14. јануара 2021. године, у складу са Правилем 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Liv Tigerstedt

В.д. секретара одељења

Carlo Ranzoni

Председник

ДОДАТАК

Списак представки којим се подносе притужбе на основу члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 (неизвршења домаћих одлука усвојених против друштвеног/државног предузећа)

Бр.	Број представке Датум иницирања	Датум рођења подносиоца представке	Релевантна домаћа одлука	Датум почетка периода неизвршења	Дужина извршног поступка	Износ додељен за нематеријалну штету по подносиоцу представке (у еврима) ^{1 2}
1.	16857/19 15.03.2019. године (6 подносилаца) представки)	Предраг ЛИЛИЋ 03.04.1966. године Стана СТАНКОВИЋ 08.08.1951. године Миладинка РАДОВАНОВИЋ 29.06.1945. године Радосав ПАВЛОВИЋ 08.09.1949. године Лидија БАНОВИЋ БАШАРАГИН 27.02.1970. године Немања КАТИЋ 22.04.1945. године	Привредни суд у Београду, 06.08.2014. године	06.08.2014. године	у току Више од 6 година и 2 месеца и 15 дана	1.000
2.	43001/19 24.07.2019. године (30 подносилаца) представки)	Мара БЈЕЛИЧИЋ 20.05.1947. године Мирко МАРКОВИЋ 26.06.1958. године Ратомир ПУНОШЕВАЦ 10.04.1943. године Милорад ЂОРЂЕВИЋ 09.08.1949. године Љиљана КАПЕТАНОВИЋ 21.12.1947. године	Привредни суд у Београду, 06.08.2014. године	06.08.2014. године	у току Више од 6 година и 2 месеца и 15 дана	1.000

	<p>Предраг НЕНАДОВИЋ 24.05.1943. године</p> <p>Јасмина САМАРЦИЋ 07.12.1958. године</p> <p>Радомир ЛАЗИЋ 25.07.1947. године</p> <p>Ратомир СТАНКОВИЋ 09.07.1941. године</p> <p>Аца ИГИЋ 24.08.1953. године</p> <p>Живојин ФЛИДЕР 03.05.1950. године</p> <p>Светлана БРАЈОВИЋ 07.11.1953. године</p> <p>Зора ЗЕЦ 19.10.1957. године</p> <p>Павле БОГДАНОВИЋ 23.10.1944. године</p> <p>Милорад ЈОВАНОВИЋ 09.06.1954. године</p> <p>Ненад МИЉЕВИЋ 30.03.1956. године</p> <p>Граде КОСТИЋ 20.09.1954. године</p> <p>Милован СТАНОЈЕВИЋ 28.03.1946. године</p> <p>Светло МАРКОВИЋ 06.02.1952. године</p> <p>Ристо КОЛАК 26.04.1954. године</p>				
--	---	--	--	--	--

		Живорад БАЈИЋ 21.06.1943. године Љиљана ДОБРОСАВЉЕВИЋ 21.01.1959. године Љубица БУЛАТОВИЋ 12.09.1948. године Мирјана МИЛОСАВЉЕВИЋ 15.08.1947. године Нада ВЛАХОВИЋ 12.02.1951. године Зоран КОЦЕВСКИ 20.10.1965. године Радмила УМИЋЕВИЋ 28.10.1954. године Душан ЈОВАНОВИЋ 13.06.1951. године Драган ДОБРИЋ 11.01.1953. године Драган ВЕЧЕРИНОВИЋ 29.11.1952. године				
--	--	--	--	--	--	--

1 Као и било који порез који би могао бити наплатив подносиоцима представки.

2 Мање било који износи који су евентуално већ плаћени по овом основу на домаћем нивоу.